
Notiser

MEDISINSK NYTT

ÅSLAUG HELLAND

Email: ahelland@ulrik.uio.no

Tidsskriftet

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no

Tidsskriftet

RAGNHILD ØRSTAVIK

Email: ragnhild.orstavik@fhi.no

Tidsskriftet

RAGNHILD ØRSTAVIK

Email: ragnhild.orstavik@fhi.no

Tidsskriftet

RAGNHILD ØRSTAVIK

Email: ragnhild.orstavik@fhi.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

Hybridgen i lungekreft

To gener kan fusjonere og danne et hybridgen med onkogene egenskaper. Slike hybridgener har til nå stort sett vært beskrevet ved hematologiske kreftformer. Nå har en japansk forskningsgruppe identifisert et slikt hybridgen i ikke-småcellet lungekreft (Nature 2007; 448: 561-6).

En liten inversjon på kromosomarm 2p resulterte i et gen bestående av deler av *EML4*-genet og *ALK*-genet. Genproduktet viste seg å ha tyrosinkinasefunksjon.

Den japanske gruppen fant fusjonsgenet ved å studere cDNA fra en lungesvulst. Videre analyserte de svulstvev fra 75 pasienter med denne kreftformen.

Translokasjonen var til stede i fem av dem. Forfatterne konkluderer med at kjennskap til dette hybridgenet kan gi muligheter for ny, målrettet behandling.

DNA-skade aktiverer et omfattende proteinnettverk

DNA-skade er ofte en nøkkelhendelse i kreftutviklingen. En stor del av den cellulære responsen på slike skader skjer via en rekke proteinkinaser. Ved hjelp av proteomisk screening har forskere studert respons på DNA-skade forårsaket av ioniserende stråling (Science 2007; 316: 1160-6).

I humane og murine cellelinjer ble det oppdaget rundt 700 proteiner som ble fosforylert etter strålingen. Mange av disse er ikke tidligere assosiert med DNA-skade. Det ble også påvist at flere grupper av proteiner dannet signalnettverk. Resultatene viser at responsen er langt mer kompleks enn tidligere antatt, og studien er et viktig bidrag til å forstå de cellulære mekanismene etter DNA-skade.

Lav forekomst av diabetes ved schizofreni

Hos personer med type 1-diabetes er det betydelig lavere forekomst av schizofreni enn i normalbefolkningen (Arch Gen Psychiatry 2007; 64: 894-9). Finske epidemiologer har kartlagt forekomsten av schizofreni og diabetes hos en kohort på nesten 900 000 individer.

Tidligere studier har vist at sammenhengen er omvendt for schizofreni og type 2-diabetes. Man har antatt at mennesker med schizofreni er særlig disponert for denne typen diabetes pga. medikamentbruk og livsstil. Type 1-diabetes debuterer imidlertid oftest før schizofreni. Det er mulig at gener som disponerer for den ene lidelsen samtidig beskytter mot den andre.

Tidlig behandlingsstart ved multippel sklerose?

Bør pasienter få behandling allerede ved første gangs anfall av mistenkt multippel sklerose? Ja, mener forskere som har gjennomført en tre års oppfølgingsstudie (Lancet 2007; 370: 389–97).

Av nesten 500 pasienter med klinisk mistenkt sykdom fikk én gruppe behandling med interferon- β fra første anfall, de øvrige ventet til diagnosen var sikker eller eventuelt til to år etter studiestart.

Tidlig behandling reduserte risikoen for å få diagnosen «sikker multippel sklerose» med 31%. Pasientene i behandlingsgruppen hadde også en noe lavere gjennomsnittlig funksjonsnedsettelse.

Selv om resultatene kan virke overbevisende, skriver forfatterne av en kommentarartikkel at effektene ikke er store klinisk sett. Man bør fortsatt legge vekt på ulempene ved langvarig medikamentell behandling og vurdere tidspunktet for behandlingsstart i hvert enkelt tilfelle.

Antioksidanter beskytter ikke mot infarkt

Antioksidanter beskytter sannsynligvis ikke mot hjerte- og karsykdommer hos kvinner i høyrisikogruppen (Arch Intern Med 2007; 167: 1610–8). Det viser resultatene fra en randomisert, placebokontrollert oppfølgingsstudie med mer enn 8 000 helsearbeidere.

Alle hadde enten hatt hjerte- og karsykdom eller hadde minst tre kjente sterke risikofaktorer for disse lidelsene. Man sjekket effekten av vitamin C, vitamin E og betakaroten, både alene og i kombinasjoner.

Etter ni års oppfølging hadde omkring 15% av deltakerne hatt minst ett tilfelle av hjerte- og karsykdom. Det var ingen forskjell mellom gruppene når det gjaldt forekomst av hjerteinfarkt eller hjerneslag. Ut fra enkelte undersøkelser har man antydnet at antioksidanter faktisk kan gi økt risiko for hjerte- og karsykdommer, men dette kunne ikke bekreftes i denne studien.

Antibiotika ved residiverende urinveisinfeksjoner hos barn?

Antibiotikaprofylakse beskytter ikke barn mot residiv av urinveisinfeksjoner. Tvert imot, det gir økt risiko for resistente infeksjoner. Det er konklusjonen i en stor kohortstudie fra USA (JAMA 2007; 298: 179–86).

Studien omfattet 75 000 barn fra 27 barnesentre i tre delstater. Barna var under seks år og hadde hatt minst to legebesøk i perioden 2001–06. Ved å gjennomgå pasientjournaler og elektroniske databaser identifiserte forskerne 611 tilfeller av førstegangsurinveisinfeksjon. Av disse barna hadde 83 residiv.

Profylakse med antibiotika var ikke forbundet med risiko for residiv, til gjengjeld ble risikoen for resistente infeksjoner mer enn sjudoblet (hasardratio 7,5).

Studien understreker viktigheten av en restriktiv antibiotikapolitikk, ifølge en kommentar i *Ugeskrift for Læger* (2007; 169: 2742).

Effektiv genterapi mot Parkinsons sykdom

Genterapi mot Parkinsons sykdom kan være sikker og effektiv behandling, ifølge en artikkel publisert i *The Lancet* (2007; 369: 2097-105).

Forskerne undersøkte om injeksjon av adenovirale vektorer med et gen som fører til produksjon av nevrotransmitteren GABA kunne påvirke sykdomsforløpet. Studien omfattet 12 personer, som hadde hatt sykdommen i minst fem år, og gjennomsnittsalderen var 58 år.

Det var en statistisk signifikant effekt allerede tre måneder etter inngrepet. Bedringen var bilateral, men mest uttalt på den siden som svarte til den opererte hemisfæren. Bedringen var også til stede etter 12 måneder.

Metoden er et uttrykk for et behandlingsgjennombrudd, men resultatene indikerer også at det kan være tale om en betydelig placeboeffekt (*Ugeskr Læger* 2007; 169: 2742).

Virker solhatt mot forkjølelse likevel?

Naturlegemidlet Echinacea (purpursolhatt) virker - det reduserer både insidens og varighet av forkjølelse. Det viser en metaanalyse publisert i *Lancet Infectious Diseases* (2007; 7: 473-80).

Analysen omfattet 14 randomiserte, placebokontrollerte kliniske studier. Det viste seg at preparatet reduserte risikoen for å bli forkjølet med 58% (OR 0,42). Varigheten av forkjølelsen var halvannen dag kortere hos dem som fikk midlet enn hos dem som ikke fikk det.

Men ikke alle er overbevist. Man bør ikke lage en metaanalyse når resultatene er så heterogene som i dette tilfellet, ifølge en kommentar i *Ugeskrift for Læger* (2007; 169: 2600).

Publisert: 20. september 2007. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.